

ΜΠ. ΣΩ: ΙΩΑΝΝΑ ΝΤ' ΑΡΚ

ΚΡΙΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ Κ. Σ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Το «Κράτος του Ζόφου» διαθέττει σα δεύτερη εμφάνιση του Καινούργιου Θεάτρου ή «Ζάν ντ' Άρκ» του Μπέρναρ Σώ με σκηνοθεσία του κ. Μελά και σκηνογραφίες — κοστούμια του κ. Άγγ. Σπαχή.

Η έρμηνεία έργων του Μπέρναρ Σώ χρειάζεται νομίζω — έξω από την απαραίτητη κατευθυντήρια αντίληψη του οδηγητή σκηνοθέτη στο αισθητικό γενικά κεφάλαιο της σκηνικής έκφρασης και στο πνευματικό αντίκρισμα του έργου που ανεβάζει — ένα λεπτό καλλιτεργημένο ήθοποιό που σαν μέγας διχτούδης θα επιμεταλλευτεί και θα δώσει, χωρίς να χάνει ούτε ή παραμικρότερη λεπτομέρεια, όλο το δραματικό και βαθύ καλγνίδισμα που κάνει το πνεύμα του μεγάλου τεχνίτη Σώ, όλες οι λεπτιές διακριτικές μεταπτώσεις και οι μεταχρωματισμοί κ' όλη ή φίνα κόληση που απλώνεται στο έργο του. Αισθαντικότητα φυσική, πνευματική και κοινωνική καλλιέργεια, κοινότητα, είναι, νομίζω, απαραίτητη για την έρμηνεία των ήρώων του Σώ. Ακόμα λεπτή τεχνική και σίγουρη. Τεχνική στην κίνηση, στη στάση, στη φωνή και στο λόγο. Βιτρονοζιτέ που χωρίς αυτή τη λεπτή διαγοσφή του πνεύματος των ήρώων του Σώ μάς διαφεύγει και ή εξέλιξη των όσων γίνονται άπάνω στη σκηνή κωταντάει — άγθμενη από την ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΩ

λης άνωτερης Τέχνης. Χωρίς αυτή και το πιο μεγάλο ταλέντο χάνει πολύ από την απόδοση που δάχε, και κάθε προσπάθεια εύσυνείδητη δε φτάνει σ' αποτέλεσμα κανένα. Τραγικό παράδειγμα στη χριστινή παράσταση ή φιλότιμη εργασία του Σαύρου Μουσούρη, που χωρίς τεχνική στη φωνή, στο λόγο και στην κίνηση, έκανε τρομερό άγωνα με τις φωνές του, με την άσθμασή του, με την κίνηση του, που όλα τον παρασερναν και έβαναν ή εργασία του να μη δώσει συγκίνηση, άλλη από τη συμπάθεια για τους κόπους που κατάβαλε. Αλλά ως

έρμηνεύμενα μόνο από ήθοποιούς, που έχουνε πολύ αυθορμητισμό, γερό ενστικτο και καλλιτεχνική διαίσθηση. Από ήθοποιούς λοιπόν που να είναι δραματικές προσωπικότητες. Κι' άκριτως επειδή έλειπε από την παράσταση της Ζάν ντ' Άρκ κ' ή αντίληψη του σκηνοθέτη, ιδιαίτερα ως προς την αισθητική της σκηνής, ή νέα εμφάνιση του Καινούργιου Θεάτρου δείχνει ακόμα πιο ξεσάθαρα πως κ' αυτή ή προσπάθεια τίποτα δεν έχει να προσθέσει στο θέατρό μας. Ο κ. Μελάς με τη σκηνοθεσία της Ζάν ντ' Άρκ έρχεται σε σύγκριση με τον ίδιο τον έαυτό του όταν σκηνοθετούσε το Κράτος του Ζόφου. Ένώ εκεί ζήτησε από τους ήθοποιούς του άπαγγελία και κάπως χαρακτηρισμένη κίνηση κ' έβαλε όλη τη δράση σ' ένα άπλο σκηνικό, ετοιμή τη φορά άφησε τους ήθοποιούς του να μιλούνε σα στα σπίατα τους, ιδιαίτερα ο Κώστας Μουσούρης — κ' έκοψε ένα σκηνικό μπουγιου και έντύπουσης. Κι' είναι παράξενο πως, αφού αποκήρυξε τόσο επίσημα τα τεχνικά μέσα, ή προσπάθειά του στη νέα του αυτή σκηνοθεσία είναι, όλοόκληρη πως να επιτύχει αποτέλεσμα όμοιο μ' εκείνο που πετυχαίνουν οι σκηνές με τους κωδικούς όριζόντες και τις πολλές τεχνικές εύκολιες.

Σκίτσo εκ του φρασμού του κ. ΒΙΤΣΩΡΗ

Δεν πιστεύω να είναι λάθος του καλλιτέχνη που σχεδίασε τα κοστούμια που οι ήθοποιοί δεν αισθανόντουσαν καμιά σχέση μ' αυτά. Ήσαν όλοόκληρα ξένα άπάνω τους και νομίζω πως αυτό έγινε γιατί έλειψε ένιαίο πνεύμα αντίληψης του έργου και έρμηνείας. Η ναυτική διάθεση των τύπων έξωτερικά δεν ανταποκρινόντανε σε διάθεση έσωτερική. Κι' άπως, — μ' όλο που β' παρχε ή χαρά να στηθούν χρώματα στη σκηνή, — δε μπόρεσαν να ισορροπήσουν σε σύνθεση κ' ως ματιέρες, γίνονταν έσωτερικό κ' έξωτερικό άνωκότιμο στην παράσταση, που δεν έδινε κανένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

έξωτερική χοντρή γραμμή του δράματος — άκλεση και άσύνδετη, χωρίς άρχή και τέλος. Άλλά κάτι τέτοιο συνέθηκε χτες το βράδυ στο θέατρο της Άθήνης. Άπό πολιτισμό (αδιαίωρητο απόμα) κ' από παράδοση (άνύπαρχη), λείπει ή κοιλότητα από τον Έλληνα τεχνίτη γι' αυτό, δε μπορεί να ζητηθούν εύθιμες από κανένα μας. Μα και το θέατρο — σαν Τέχνη άργανωμένη με την άδοτηρή τεχνική της, όπως εκείνης του θωλιού, να πούμε, είτε της άρχιτεκτονικής κλπ., δεν το έχουμε νοιώσει. Κι' όμως το θέατρο έχει μια τεχνική όχι λιγώτερο δύσκολη κ' όχι λιγώτερο απαραίτητη από την τεχνική κάθε άλλου

στοιχείου στην Γ' πρόξη. Άλλά μήπως και στην πρώτην εικόνα ως Ροβέρτος του Μπλαντινίου δε θάδινε πολύ περισσότερα αν εύρισκε τεχνικά το μέτρο της σκηνής που χρειάζεται ένταση και πάθος στο λόγο και στην κίνηση; Αυτό όσπόσο ήταν μια παρένθεση έδω. Θα χρειαστεί καιρός να νοιώσουμε συνειδητά την όξια της τεχνικής στο θέατρο και ακόμα περισσότερος καιρός να την καλλιτεργήσουμε, άρχίζοντας από την άρχή. Χωρίς όμως την σίγουρη κ' εύθύνηση τεχνική, έργα που δεν στηρίζοντε την επιτυχία τους στην έξελξη και μόνο μας άπόθεσης, μπόρουν να σταθούν στο ελληνικό θέατρο

Ο θάσος Άθήνης με τα στοιχεία που διαθέτει κ' ανάλογα με τη σύνθεσή του θα μπορούσε νομίζω άν έγνα τάλειπε την ιδέα δημιουργίας θεάτρου μ' άνωτερες αξιώσεις και περιοριζόμενος σ' ένα άπλο και εύκολο σκεπτόριο, τέτοιο που να του ταίριαζε, ν' άποκτησει μια κατεύθυνση. Με εργασία πιστωτική τότε, θα μπορούσε να ζήσει και οι κόποι, έξωδα κ' οι άγωνίες του να μην κωταντούν άνώφελα.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ